

Posudek diplomové práce

Bc. Zuzany Ferencové

Benediktinský klášter v Uhlišti, Novohradské hory

zpracované v zimním semestru 2015/2016

Zadání diplomové práce a komentář k úkolu

Novohradské hory jsou opuštěným územím s přerušenou kontinuitou osídlení.

Původní obhospodařovaná krajina do jisté míry ztratila svůj kulturní charakter. Jednou z možností jak vrátit do území život může být založení kláštera benediktinů, jehož posláním bude hospodaření v oblasti a vytvoření duchovního, společenského a hospodářského centra, které bude otevřené návštěvníkům a stane se přirozeným iniciačním bodem nového osidlování krajiny. Místo pro nový klášter je na místě původních rozpadlých a opuštěných staveb. Součástí návrhu bude začlenění objektu kláštera a souvisejících hospodářských budov do území a návrh jeho využití a krajinného řešení.

Komentář k řešení

Diplomantka si vybrala vlastní téma, sama si formulovala zadání, program a cíl, kterého svým projektem chtěla dosáhnout. A tím nebylo nic menšího, než vytvořit oázu trvalého života v krajině Novohradských hor, v místě odkud se v současnosti spíše odchází než kam se přichází, ale kde vždy se žilo, pracovalo a krajina byla obhospodařovaná, kultivovaná. K celé oblasti má autorka niterný citový vztah. Po několika variantách a zvažování, se rozhodla umístit sem benediktinský klášter, jako místo trvalého osídlení, zakořenění v kraji. Uvědomuje si, že klášterní život má pevná pravidla, je to na jedné straně uzavřený svět, který se propojuje s občanským životem jen v kostele, na druhé straně nelze se zcela odříznout od vnějšího světa a jeho pravidel. Autorčin koncept je založen na volném soužití a provázanosti kláštera a světského světa hospodářských provozů, které budou sloužit jak klášteru, tak obyvatelům okolních vesnic, pro které tu vzniknou nové pracovní příležitosti. Je to vize, možná idealistická, ale pro mě přijatelná a sympatická.

Na symbióze dvou světů, duchovního, introvertního na jedné straně a hospodářského, otevřeného na druhé straně, je založen koncept a základní urbanistické řešení celého území, které je na jižní a východní straně ohraničeno obloukem řeky, od které se z říční nivy zvedá postupně terén ke hranici lesa. V rovinné části jsou umístěny stavby kláštera na západním okraji a pás hospodářských objektů podél cesty se stromořadím, která vrcholí budovou kláštera a kostela. Cesta a přístup ke klášteru je podstatná, procházející návštěvník vnímá dlouhou linii na jedné straně lemovanou stromy a otevírající pohled na políčka, na druhé straně hospodářské zázemí a jako „point de vue“ vše ovládající převyšovaná hmota kostela, místa kam cesta vede a kde končí a které dává pouti vyšší

duchovní smysl.

Ústředním prvkem návrhu je klášter, podrobně dokumentovaný, jasně dispozičně i prostorově diferencovaný na navzájem navazující části, které se liší mírou uzavřenosti. Zvnějšku pevná uzavřená hmota. Život se odehrává uvnitř, soustředěný kolem dvou otevřených čtvercových dvorů, rajského dvora a dvora s ambity. Každý má jiný duchovní význam daný vazbou na navazující prostory, jinou atmosféru, jinou míru uzavřenosti, ale na první pohled až na detaily působí z vizualizací podobně. Neměl by ten různý význam podpořen i jiným architektonickým výrazem? Vše se odehrává v jednom podlaží, v nízkém betonovém kvádru, prořezaném jen vnitřními atrií a partiemi vstupu. Z nízké, jakoby hradební zdi, vystupuje hmota kostela, středobod celé kompozice, s tajemně pronikajícím světlem. Práce se světlem, různě pronikajícím do nitra objektu je promyšlená a podporuje spiritismus architektury.

Architektonický výraz je založen na kontrastu uzavřenosti a otevřenosti a na kombinaci tří základních materiálů a to pohledového betonu, dřeva a prosklených ploch. Je to drsný svět pro drsný život, ale ve své syrovosti přesvědčivý. Přesto mám dojem, že v některých prostorech jako je například refektář, je toho betonu až moc a celý prostor působí ponuře.

Hospodářská stavení lemující přístupovou cestu vytvářejí pravidelný rytmus nestejně velkých dřevěných bloků, které jsou orientovány k cestě svou „veřejnou“ částí, kdežto zázemí navazuje na zadní obslužnou komunikaci. Jsou to prostory pro zpracování zemědělských produktů, tady by se podle autorky prolínal svět mnichů, zaměstnaných lidí z okolí a návštěvníků. Linie hospodářských staveb je ukončená ubytovacím hostincem a mezi ním a klášterem je volná plocha jakési návsi, kde by se pořádaly poutě a slavnosti. Tyto stavby jsou dispozičně vyřešeny, ale kromě situace a jedné vizualizace se o jejich charakteru nic nedovíme, přestože vím, že se autorka jimi intenzivně zabývala.

Předložená dokumentace ve formátu A3 je dobře a přehledně zpracovaná, grafická část práce má velmi dobrou úroveň a jasně dokumentuje autorčin záměr, množství vizualizací je přesvědčivé. Textová část velmi podrobně popisuje a odůvodňuje koncept a podstatu návrhu, technická zpráva je stručná, ale dostatečně popisuje hlavní principy řešení.

Průběh práce a hodnocení

Diplomantka pracovala na projektu samostatně, velmi odpovědně a odevzdala projekt v požadovaném rozsahu, kvalitě a termínu.

Zuzana Ferencová si vybrala vlastní náročné zadání, ve kterém se dotkla mnoha neprobádaných oblastí. Téma přesvědčivě zpracovala, práce má jasný velmi procítěný koncept, předložený projekt má nespornou architektonickou kvalitu, ale zároveň vyvolává i některé otázky o jeho reálnosti v praxi. Velmi oceňuji hloubku přemýšlení o tématu, zaujetí, se kterým se jím zabývala a výsledný promyšlený a procítěný návrh.

Diplomní projekt Zuzany Ferencové splňuje požadavky zadání diplomové práce, práci přijímám k obhajobě a i přes některé výhrady navrhuji ohodnocení známkou:

A - výborně

V Liberci 04.02.2016

Ing.arch.akad.arch. Jan Hendrych
vedoucí diplomové práce